

Epävarmojen urasuunnittelijoiden ohjaus

Ohjauksen kehittämispäivä 4.9.2020

Hanna Salminen, projektipäällikkö

KETTU – Ketterä uraohjaus osaksi ammatillista koulutusta

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Henkilöstölle
uraohjaus-
osaamista
ja -materiaalia

Opiskelijoille
urasuunnittelu-
taitoja

Uraohjauksen
malli amma-
tilliseen
koulutukseen

KETTU-Ketterä uraohjaus
osaksi ammatillista koulutusta
1.5.2018 - 31.10.2020

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Uraohjauksen malli ammattilliseen koulutukseen (KETTU –hanke)

Eivätkö kaikki ole joskus epävarmoja?

Jokainen opiskelija pyörittelee ainakin ajoittain mielessään erilaisia kysymyksiä tai kokee olonsa epävarmaksi päätösten edessä.

Tällainen kuuluu luontevasti urasuunnitteluun.

Epävarmalla urasuunnittelijalla tarkoitetaan tässä opiskelijaa, jolla on laajempia ja pysyvämpiä vaikeuksia hahmottaa omaa ammatillista tulevaisuuttaan ja polkuaan sinne.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Epävarmat, uteliaat ja tietoiset urasuunnittelijat

- Erja Kuurila esitteli väitöstyössään (*Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa 2014*) kolme urasuunnittelijatyyppeä, joita opiskelijoista voi tunnistaa:
 - **Epävarmat:** koulutusalan valinta sattumaa, alanvalinta epäilyttää, miettii keskeyttämistä, ainevalinnat ym. päätökset vaikeita
 - **Uteliaat:** alavalinta tuntuu oikealta, suhtautuu uteliaasti tulevaisuuteen, odottavia, kiinnostuneita
 - **Tietoiset:** alavalinta tuntuu onnistuneelta, punnitsevat ammatin sisällöllisiä asioita, etenevät johdonmukaisesti tavoitteita kohti

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Epävarma
urasuunnittelija tarvitsee
eniten ohjausta. Häneltä
puuttuu selkeästi
urasuunnittelutaitoja.

Voi suhtautua
tulevaisuuteen
negatiivisesti ja
pelokkaasti tai myös
positiivisesti

Mistä/miksi meille
tulee näitä
epävarmoja
urasuunnittelijoita?

EPÄVARMA URASUUNNITTELIJA

(KUURILA 2014)

→ TARVITSEE URAOHJAUSTA :

- OPINTOJEN SISÄLLÖN SELVITTÄMISEEN
- OMAN OSAAMISEN ARVIOIMISEEN
- AMMATILLISEN IDENTITEETIN TUEKSI
- HOKS-PROSESSIN TUEKSI
- AMMATIN TYÖTEHTÄVIIN JA -KUVIIN TUTUSTUMISEEN

UTELIAS URASUUNNITTELIJA (KUURILA 2014)

Utelias urasuunnittelija on aktiivinen ja kiinnostunut, mutta ei vielä tiedä tarpeeksi osatakseen tehdä valintoja

→ TARVITSEN URAOHJAUSTA

- ERILAISTEN MAHDOLLISUUKSIEN TUNNISTAMISEEN
- OMIEN KYKYJEN JA OMINAISUUKSIEN TUNNISTAMISEEN
- AMMATILLISEN KASVUN JA ITSETUNNON TUEKSI

Tietoisella
urasuunnittelijalla on
hyvät
urasuunnittelutaidot
ja selkeät tavoitteet.

- **TARVITSEN URAOHJAUSTA:**
- ASIAINTUNTIJAKSI KASVAMISEEN
 - TULEVAISUUDEN RAKENTAMISEEN JA KOHTAAMISEEN
 - URA SUUNNITELMAN JA ETENEMISEN TUEKSI
 - ELINIKÄISEN OPPIMISEN TUEKSI

Miksi juuri epävarmoihin urasuunnittelijoihin kannattaa panostaa?

Epävarmalla on suuri riski keskeyttää opinnot

- Tyypillisimpiä keskeyttämisen syitä (2. aste):
 - **Epäonnistunut alan valinta** (tyylillisintä 1. vuonna)
 - **Oppilaitokseen tai opetusjärjestelyihin liittyvät syyt** (korostuu 2. ja 3. vuonna)
 - **Opiskeluhaluttomuus**
 - Terveydelliset syyt
 - Taloudelliset syyt
 - Työelämään siirtyminen
- Oppilaitoksissa ei välttämättä tunnisteta epäonnistunutta alan valintaa keskeyttämisen syyksi (opiskelija voi ilmoittaa toisen syyn)

Lähde: Aila Marjamaa (2008): Keskeyttäjän kuva – selvitys opiskelun keskeyttämisestä Mikkelin ammattiopistossa

Hyvällä uraohjauksella voi onnistua!

- Myös epävarmat urasuunnittelijat voi saada **hyvällä uraohjauksella** kiinnittymään ja sitoutumaan opintoihinsa, vaikka hän olisikin alussa epävarma koulutusvalinnastaan ja alastaan
- Onnistuminen sitä todennäköisempää, mitä **positiivisemmin** opiskelija suhtautuu tulevaisuuteensa
- *”Turhan helposti uskotaan, että opiskelija on tehnyt jollain lailla huonon alavalinnan. Ala saattaisi kuitenkin osoittautua aivan kelpolliseksi ja sopivaksi, kunhan opiskelija saisi riittävää ohjausta ja tukea valinnoilleen.”*

(Laitinen, A. & Halonen, M. 2007. Keskeyttämisen syyt selville – opinnot loppuun ammattikorkeassa!)

Heikko opintojen alku ennakoi vaikeuksia myöhemmin

- Kohonnut keskeyttämisriski
- Työelämässä oppiminen ja työnhaku hankalaa: ei esim. löydä paikkaa itsenäisesti
- Valintojen tekeminen opinnoissa vaikeaa: ei ole tietoinen vaihtoehtoistaan eikä saa päätettyä, voi ajautua ryhmän mukana tai tehdä valinnat harkitsematta
- Motivaatio voi jäädä heikoksi → opintomenestys huonoa, poissaoloja kertyy..

MAHTAAKOHAN
TERVEYS KESTÄÄ
TÄTÄ HOMMAA?

ONKO OIKEESTI
PAKKO LÄHTÄÄ
SINNE TYÖPAIKALLE,
EMMÄ PÄRJÄÄ!

KULLA NÄÄ
AMMATILLISET
MENIS, MUTTA
MITÄ MÄ
TEEN NOITEN
YTOJEN KAA..

KAIKEI TUNTUU
NIIN RASKAALTA,
ETTEI MEINAA
JAKSAA...

EN TIEDÄ MITÄÄN,
MITÄ OPINTOIHIN
KUULUU!

Miten epävarmat
urasuunnittelijat
tunnistetaan ja
saadaan tukea
tarjottua?

OLISI KIVA
Kokeilla IHN
UUTTA ALAA!
MIKÄ HÄN SOPISI
MINULLE?

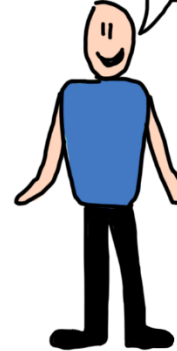
KANNATTAAKOHAN
TÄMÄN IKÄISENÄ
ENÄÄ OPISKELLA?

PÄRJÄÄKÖHÄN
TÄÄLLÄ, JOS
ON HUONO
MATIKASSA?

EN TIENNYTKÄÄN,
ETTÄ OSAAN OPIN-
NOISTA VOI TEHDÄ
VERKOSSA!

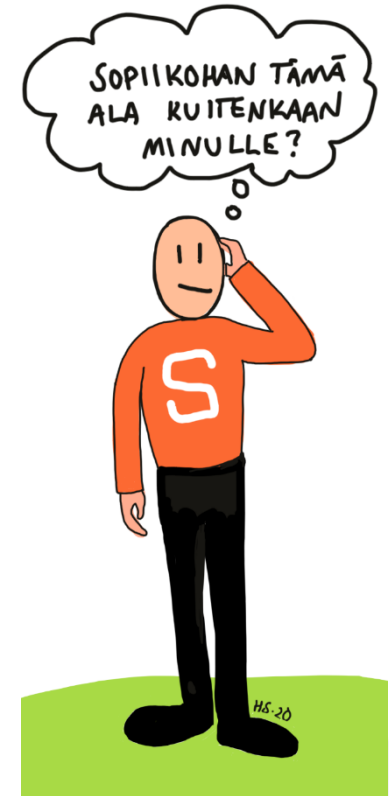

HALUAISIN PÄÄSTÄ
NOPEASTI TÖIHIN.
MITÄ VOISIN
TEHDÄ?

Epävarman urasuunnittelijan ”tuntomerkkejä”

- Koulutusalaavalinta on tapahtunut lähinnä sattumalta
- Alavalinta epäilyttää edelleen
- Koulutusala voi tuntua väärältä, harkitsee vaihtamista
- Ainevalinnat vaikeita, kaipaa niihin ohjausta (alku)
- Tarvitsisi paljon enemmän apua ohjausta harjoittelupaikkojen etsimiseen ja valitsemiseen (keskivaihe)
- Ei ole tehnyt HOKS:ia, ei tiedä, mikä se on
- Ei tiedä, mitä uraohjaus on, ei ole toiveita sille
- Ei tiedä juuri mitään työelämästä
- Ei ole uratavoitteita, ei osaa suunnitella uraansa
- Työelämään liittyy huolta ja pelkoja
- Ei usko omaan pärjäämiseensä työelämässä
- Ei keinoja vaikuttaa työuraansa, ei usko voivansa vaikuttaa

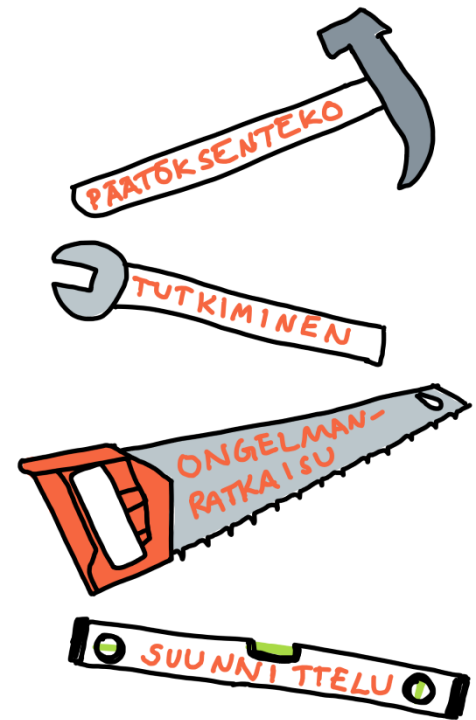
Esimerkkejä epävarman urasuunnittelijan tunnistamisesta

- [SDO:n Kohtaamispaikka](#): opiskelija vastaa ennen työelämäjaksoa kyselyyn, jossa kartoitetaan mahdollisia haasteita 7 kysymyksen avulla. Opiskelija voi halutessaan varata opettajalta keskusteluajan näiden huolten käsittelyyn
- [CREAR.fi](#) on digitaalinen palvelutarpeen arviointiin tarkoitettu työväline, joka kartoittaa yksilön opiskelukykyä ja -taitoja, urasuunnittelu- ja työllistymistaitoja, hyvinvointia ja toimintakykyä sekä toimijuutta. Tulosten pohjalta voidaan arvioida tuen tarve ja tarjota kohdennettua ja oikea-aikaista tukea opiskelijalle
- Paras tapa varmasti se, että jollakin on opiskelijaan **henkilökohtainen, luottamuksellinen ohjaussuhde**, jossa haasteet havaitaan

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Mitä epävarman urasuunnittelijan tuki voi olla?

- Perusteellisempi perehdytys opintoihin ja alaan
- Omien tavoitteiden, toiveiden ja vahvuuksien selvittämistä
- Itseluottamuksen ja minäpystyvyyden tukea
- Apua suunnitelmien ja aikataulujen tekemiseen sekä niiden noudattamiseen (tavoitteista osatavoitteita)
- Uramahdollisuuksiin tutustuminen ja niiden peilaaminen omiin tavoitteisiin + mahdollisuuksiin
- Apua uraesteiden ylittämiseen (esim. rahahuolet, syrjintä, perhetilanne, oppimisvaikeudet)
- Työelämätaitojen tukemista
- Huolten käsittelyä (esim. miten pärjään työpaikalla oppimassa)

URA SUUNNITTELU-
TAITOJA

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Lukuvinkkejä:

- Kuurila, Erja (2014): [Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa](#)
- Marjamaa, Aila (2008): [Keskeyttäjän kuva – selvitys opiskelun keskeyttämisestä Mikkelin ammattiopistossa](#)
- Laiho, Sari (2017): [”SE ON VAAN NIIN HELPPO LOPETTAA SE KOULU” – Ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen syyt ja opiskelijoiden ohjauksen tarpeet](#)
- Reinikainen, Rasmus: [Voimaa opiskeluun! – Tietopaketti opintojen keskeyttämisestä](#)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Kiitos, että olit mukana tänään!

Hanna Salminen
KETTU – Ketterä uraohjaus osaksi
ammattillista koulutusta

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto